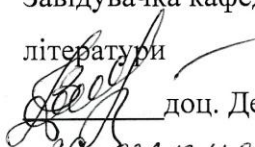


Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української філології та журналістики
Кафедра української літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри української
літератури

 доц. Демченко А.В.
«29» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЬОГО РЕДАГУВАННЯ»

Спеціальність:

035 Філологія (Українська мова та література)

Факультет української філології та журналістики

2019/2020 н.р.

Робоча програма з дисципліни «Основи літературно-художнього редагування» для студентів спеціальності 035 Філологія (Українська мова та література).

Розробник: старша викладачка Цепкало Т.О.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 року

Завідувачка кафедри української літератури



доц. Демченко А.В.

1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників | Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти | Характеристика навчальної дисципліни | |
|---|--|--------------------------------------|-----------------------|
| | | денна форма навчання | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів – 3,5 | Галузь знань 03 Гуманітарні науки | Нормативна | |
| Модулів – 2 | Спеціальність 035 Філологія (Українська мова та література) | Рік підготовки: | |
| Змістових модулів – 2 | | 1-й | 1-й |
| Загальна кількість годин – 105 | | Семестр | |
| | | 2-й | 2-й |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3 | Рівень вищої освіти: бакалавр | Лекції | |
| | | 28 год. | 0 год. |
| | | Практичні, семінарські | |
| | | 24 год.; | 0 год. |
| | | Консультація | |
| | | 0 год. | 2 год. |
| | | Самостійна робота | |
| 53 год. | 103 год. | | |
| | | Вид контролю: залік | |

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 %; 50 %

для заочної форми навчання 2 %; 98 %

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Програма нормативної дисципліни спрямована на поглиблення знань, умінь і навичок студентів з теорії та методики літературно-художнього редагування.

Мета навчальної дисципліни: оволодіння теоретичними та методичними основами літературно-художнього редагування; набуття практичних навичок наукової оцінки та виправлення оригіналів різних видів літератури; оволодіння принципами наукової оцінки потенційної ефективності літературного твору.

Завдання навчальної дисципліни:

теоретичні:

- формувати в студентів уявлення про специфіку професійної діяльності літературного редактора;
- з'ясувати основні поняття і терміни дисципліни;
- розкрити особливості і методи редакторського аналізу літературних творів з метою їх об'єктивної характеристики та оцінки;
- визначити шляхи вдосконалення рукопису в процесі підготовки видання до друку;
- розглянути лінгвостилістичний аспект літературно-художнього редагування;
- розкрити психологічні особливості професійної редакторської роботи над текстом;
- визначити жанрові, стилістичні особливості різних видів текстів і специфіку роботи над ними;
- розкрити логічні основи і композиційні прийоми редагування текстів.

практичні:

- сприяти формуванню навичок ідентифікувати тексти з урахуванням різних видів і жанрів літератури;
- сприяти формуванню вміння опрацьовувати фактичний матеріал;
- розвинути навички літературно-художнього редагування тексту, його стилістичних правок, зберігши індивідуальні авторські особливості.

Вивчення курсу ґрунтується на нових технологіях навчання й ураховує **розвиток таких компетентностей:**

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в команді та автономно;
- усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ;
- здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови;
- здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації);
- здатність засвоїти нові поняття, абстрактно мислити, аналізувати синтезувати виучувані наукові явища, розвивати й удосконалювати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень);
- здатність самостійно засвоювати нову інформацію та сформувати сукупність знань з літературно-художнього редагування; вміння читати та аналізувати художні твори; логічно й правильно визначати стиль та жанр художніх текстів; володіння науковим інструментарієм з метою виявлення авторських помилок; сукупність властивостей особистості, що визначають ціннісне ставлення індивіда до художньої практики і літературознавства; володіння способами, методами та прийомами літературно-художньої правки;
- здатність працювати з науковою та довідковою літературою, поглиблювати знання з предмета, бачити, визначати проблему, знаходити шляхи розв'язання її;

- поінформованість про інноваційні редакторські технології, володіння їх змістом і методикою літературно-художнього редагування; висока культура використання технологій у професійній діяльності, переконаність у необхідності застосування їх в редакторській діяльності);

- робота з комп'ютерною технікою; уміння працювати в мережі Internet, користуватися електронною поштою, працювати зі спеціалізованим програмним забезпеченням, ефективно застосувати інформаційні технології й відповідні програми у професійній діяльності);

- адекватна самооцінка, впевненість у собі, самоконтроль, високий рівень мотивації щодо досягнень позитивних результатів, визнання необхідності неперервної освіти впродовж життя.

- усвідомлення значущості розв'язання поставлених методичних завдань, зв'язку їх із реальними життєвими цінностями і ситуаціями; формування позитивного налаштування щодо досягнення поставлених цілей; створення атмосфери підтримки й зацікавлення у розв'язанні порушених питань; повага й співробітництво у процесі парної, групової та колективної роботи.

Очікувані результати: у процесі вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- володіти ґрунтовними знаннями з технології редакторської праці, оволодінні предметом та методами редагування, вивченні сутності редакторської діяльності;

- володіти вмінням аналізувати, оцінювати, правити видання різних типів;

- розрізняти структури тексту в межах певного жанру, стилі мовлення та їх зв'язок із жанрами, особливості композиції та архітекtonіки тексту, технологію редагування, методи тематичного та фактологічного аналізу;

- володіти методами аналізу та правки, правильно визначати головну тему та актуальність комунікативної мети твору, визначати обсяг і якість фактичного матеріалу, коригувати композицію подачі фактичного матеріалу згідно з комунікативною метою;

- обирати найкращі архітекtonічні форми вираження теми, робити правописну правку, формулювати редакторський висновок;

- оцінювати доцільність, повноту й достовірність факту в тексті;

- працювати з лексичними й граматично-стилістичними засобами мови для вдосконалення тексту;

- здійснювати правку тексту, застосовуючи коректурні знаки;

- користуватися прийомами видалення типових нормативно-стилістичних помилок;

- співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;

- аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин або 3,5 кредитів ECTS.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. **Теоретичні засади літературно-художнього редагування.** Літературне редагування як наука. Об'єкт, предмет, методи та завдання редагування. Етичні основи редагування. Періодизація розвитку редагування. Становлення редагування в Україні.

2. **Текст як основний об'єкт редакційного аналізу.** Авторі і текст. Читач і текст. Редактор і текст. Робота редактора над змістом, темою твору. Межі втручання редактора в авторський текст. Завдання редактора при роботі з фактологічним матеріалом. Робота редактора над змістом тексту. Аналіз тематичної організації тексту. Прийоми перевірки фактологічного матеріалу. Усунення фактичних помилок.

3. **Редакторський аналіз як вид суспільно-культурної діяльності.** Головні складові процесу редагування. Вимоги до літературного редактора як до кваліфікованого читача. Структура редакторського процесу.

4. **Логічні основи редагування.** Поняття як форма абстрактного мислення. Складання плану та створення типологічної класифікації. Судження як форма абстрактного мислення. Умовивід як форма абстрактного мислення. Основні закони логіки. Теорія аргументації. Логічні основи побудови тексту. Критерії логічного аналізу тексту. Усунення логічних помилок.

5. **Методика і техніка літературно-художнього редагування.** Відношення до стилю автора. Обробка автором свого тексту. Правка-вичитка. Правка-скорочення. Правка-обробка. Правка-переробка. Кінцева обробка тексту. Алгоритм роботи редактора з текстом.

6. **Взаємозв'язок коректури й літературного редагування.** Правила коригування тексту. Система коректурних знаків. Стандартні коректорські знаки. Знаки заміни, викидки і вставки. Знаки перестановки. Знаки зміни проміжків. Знаки заголовка, абзаців та шрифтових виділень і змін. Знаки виділення технічних вад набору та натиску.

7. **Робота редактора над композиційною структурою тексту.** Композиція як системно-структурна організація твору. Проблема виділення композиційних одиниць. Аналіз композиційних зв'язків і семантичних відношень у текстах різних типів (описах, розповідях, роздумах). Робота редактора з оповідним текстом. Робота редактора з текстом-описом. Текст-роздум.

8. **Регулювання напруги викладу в тексті.** Поняття ритму тексту, лаконічності викладу, напруги викладу в літературно-художньому редагуванні. Характеристика текстів (або фрагментів) із послабленою напругою викладу. Характеристика текстів (або фрагментів) із посиленою напругою викладу.

9. **Досягнення адекватної тональності в процесі літературно-художнього редагування.** Поняття про тональність викладу. Авторська та композиційна тональності твору і редактор. Засоби організації тональності. Тон і художня правда. Тон викладу і традиція мовлення. Речення і порушення тону викладу. Приглушення авторської тональності. Композиційні структури і порушення тону розповіді. Тон розповіді і пунктуація.

10. **Оцінка редактора творів різних жанрів.** Редакторська робота з романом, оповіданням, нарисом. Інформаційні та аналітичні жанри газетних матеріалів. Різновиди видань суспільно-політичної літератури, особливості їх редагування. Різновиди наукової літератури, організація їх редагування.

11. **Літературно-художнє редагування перекладів.** Нормативні аспекти перекладу. Одиниця перекладу. Проблема оцінки якості перекладу. Мовна інтерференція як проблема редагування перекладів. Лексичний рівень редагування. Граматичний аспект редагування. Особливості редагування перекладу поетичних творів. Місце літературного редагування в професійній підготовці перекладачів.

12. **Ясність тексту.** Контекст і ясність викладу. Порушення звичності мовних зв'язків. Еліптичність викладу і ясність. Пропуск матеріалу і ясність. Емоційна ясність. Робота редактора над ясністю тексту.

13. **Художнє редагування.** Терміни, зміст, завдання художнього редагування. Складові художнього оформлення видань та особливості їх редагування. Види та специфіка застосування

ілюстрацій у видавничій практиці. Типові помилки в редагуванні зображального матеріалу.

14. **Робота над лексичними засобами мови.** Стилістичне використання омонімів, антонімів, синонімів. Стилістичне використання архаїзмів та неологізмів. Іншомовні слова. Діалектизми. Канцеляризми та мовні штампи. Слова з експресивним забарвленням. Фразеологізми. Внутрішня форма фразеологізму.

15. **Точність слововживання.** Збагачення словника літературної мови. Багатство лексичного складу. Літературний редактор та лексика тексту. Точність слововживання і нормативний контекст. Точність слововживання і позамовний контекст.

16. **Робота редактора з термінами.** Термінологічна система як складова редакторської компетентності. Основні напрямки термінознавства. Чужомовні запозичення як засіб найменування наукових понять. Утворення складних та складених термінів. Словосполучення як спосіб термінологічної номінації. Організація термінологічних систем на рівні парадигматики. Абревіатури.

17. **Засоби, що посилюють дієвість мовлення.** Значення цих засобів для масової літератури. Метафора, метонімія, синекдоха, іронія, уособлення, символ, алегорія, гіпербола, порівняння, епітети, перифрази, цитати, образи з художніх творів, інверсія, звертання, вигуки. Питання, перерахування, градація, антитеза, анафора, епіфора, повторення, паралелізм.

18. **Граматично-стилістичні засоби мови.** Граматично-стилістичні особливості медіатексту. Стилістичні властивості деяких форм іменників, прикметників, дієслів. Особливості використання числівників та займенників. Порядок слів у реченні. Система розділових знаків. Словники та довідники в роботі редактора.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | | | | | | | |
|--|-----------------|--------------|-----------|---------|-----|-----------|--------------|--------------|---|-----|----------|------------|
| | денна форма | | | | | | Заочна форма | | | | | |
| | Усьо го | у тому числі | | | | | Усьо го | у тому числі | | | | |
| | | л | п | ла б | інд | с.р. | | л | п | лаб | конс | с.р. |
| Змістовий модуль 1. Текст як об'єкт літературно-художнього редагування | | | | | | | | | | | | |
| Теоретичні засади літературно-художнього редагування | 6 | 4 | 2 | | | | 6 | | | | 2 | 4 |
| Текст як основний об'єкт редакційного аналізу | 4 | 2 | 2 | | | | 6 | | | | | 6 |
| Редакторський аналіз як вид суспільно-культурної діяльності | 6 | | | | | 6 | 4 | | | | | 4 |
| Логічні основи редагування | 6 | | | | | 6 | 4 | | | | | 4 |
| Методика і техніка літературно-художнього редагування | 4 | 2 | 2 | | | | 4 | | | | | 4 |
| Взаємозв'язок коректури й літературного редагування | 4 | 2 | 2 | | | | 4 | | | | | 4 |
| Робота редактора над композиційною структурою тексту | 4 | 2 | 2 | | | | 6 | | | | | 6 |
| Регулювання напруги викладу в тексті | 6 | | | | | 6 | 4 | | | | | 4 |
| Досягнення адекватної тональності в процесі літературно-художнього редагування | 6 | | | | | 6 | 4 | | | | | 4 |
| Оцінка редактора творів різних жанрів | 4 | 2 | 2 | | | | 6 | | | | | 6 |
| Літературно-художнє редагування перекладів | 6 | 4 | 2 | | | | 8 | | | | | 8 |
| Ясність тексту | 4 | | | | | 4 | 4 | | | | | 4 |
| Художнє редагування | 6 | | | | | 6 | 6 | | | | | 6 |
| Всього: | 66 | 18 | 14 | | | 34 | 66 | | | | 2 | 64 |
| Змістовий модуль 2. Редакторська робота з мовою повідомлення | | | | | | | | | | | | |
| Робота над лексичними засобами мови | 12 | 4 | 4 | | | 4 | 12 | | | | | 12 |
| Точність слововживання | 5 | | | | | 5 | 5 | | | | | 5 |
| Робота редактора з термінами | 8 | 2 | 2 | | | 4 | 8 | | | | | 8 |
| Засоби, що посилюють дієвість мовлення | 8 | 2 | 2 | | | 4 | 8 | | | | | 8 |
| Граматично-стилістичні засоби мови | 6 | 2 | 2 | | | 2 | 6 | | | | | 6 |
| Всього: | 39 | 10 | 10 | | | 19 | 39 | | | | | 39 |
| ВСЬОГО: | 105 | 28 | 24 | | | 53 | 105 | | | | 2 | 103 |

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Змістовий модуль 1. | | | |
|---|---|---|------|
| Текст як об'єкт літературно-художнього редагування | | | |
| Лекційний модуль | | | |
| № п/п | Тема | План | Год. |
| 1 | Теоретичні засади літературно-художнього редагування | Літературне редагування як наука. Об'єкт, предмет, методи та завдання редагування. Етичні основи редагування. Періодизація розвитку редагування. Становлення редагування в Україні. | 4 |
| 2 | Текст як основний об'єкт редакційного аналізу | Авторі і текст. Читач і текст. Редактор і текст. Робота редактора над змістом, темою твору. Межі втручання редактора в авторський текст. Завдання редактора при роботі з фактологічним матеріалом. Робота редактора над змістом тексту. Аналіз тематичної організації тексту. Прийоми перевірки фактологічного матеріалу. Усунення фактичних помилок. | 2 |
| 3 | Методика і техніка літературно-художнього редагування | Відношення до стилю автора. Обробка автором свого тексту. Правка-вчитка. Правка-скорочення. Правка-обробка. Правка-переробка. Кінцева обробка тексту. Алгоритм роботи редактора з текстом. | 2 |
| 4 | Взаємозв'язок коректури й літературного редагування | Правила коригування тексту. Система коректурних знаків. Стандартні коректорські знаки. Знаки заміни, викидки і вставки. Знаки перестановки. Знаки зміни проміжків. Знаки заголовка, абзаців та шрифтових виділень і змін. Знаки виділення технічних вад набору та натиску. | 2 |
| 5 | Робота редактора над композиційною структурою тексту | Композиція як системно-структурна організація твору. Проблема виділення композиційних одиниць. Аналіз композиційних зв'язків і семантичних відношень у текстах різних типів (описах, розповідях, роздумах). Робота редактора з оповідним текстом. Робота редактора з текстом-описом. Текст-роздум. | 2 |
| 6 | Оцінка редактора творів різних жанрів | Редакторська робота з романом, оповіданням, нарисом. Інформаційні та аналітичні жанри газетних матеріалів. Різновиди видань суспільно-політичної літератури, особливості їх редагування. Різновиди наукової літератури, організація їх редагування. | 2 |
| 7 | Літературно-художнє редагування перекладів | Нормативні аспекти перекладу. Одиниця перекладу. Проблема оцінки якості перекладу. Мовна інтерференція як проблема редагування перекладів. Лексичний рівень редагування. Граматичний аспект редагування. Особливості редагування перекладу поетичних творів. Місце літературного редагування в професійній підготовці перекладачів. | 4 |

| Практичний модуль | | | |
|----------------------------------|---|---|---|
| | Тема | План | |
| 1 | Теоретичні засади літературно-художнього редагування | Літературне редагування як наука. Об'єкт, предмет, методи та завдання редагування. Етичні основи редагування. Періодизація розвитку редагування. Становлення редагування в Україні. | 2 |
| 2 | Текст як основний об'єкт редакційного аналізу | Авторі і текст. Читач і текст. Редактор і текст. Робота редактора над змістом, темою твору. Межі втручання редактора в авторський текст. Завдання редактора при роботі з фактологічним матеріалом. Робота редактора над змістом тексту. Аналіз тематичної організації тексту. Прийоми перевірки фактологічного матеріалу. Усунення фактичних помилок. | 2 |
| 3 | Методика і техніка літературно-художнього редагування | Відношення до стилю автора. Обробка автором свого тексту. Правка-вичитка. Правка-скорочення. Правка-обробка. Правка-переробка. Кінцева обробка тексту. Алгоритм роботи редактора з текстом. | 2 |
| 4 | Взаємозв'язок коректури й літературного редагування | Правила коригування тексту. Система коректурних знаків. Стандартні коректорські знаки. Знаки заміни, викидки і вставки. Знаки перестановки. Знаки зміни проміжків. Знаки заголовка, абзаців та шрифтових виділень і змін. Знаки виділення технічних вад набору та натиску. | 2 |
| 5 | Робота редактора над композиційною структурою тексту | Композиція як системно-структурна організація твору. Проблема виділення композиційних одиниць. Аналіз композиційних зв'язків і семантичних відношень у текстах різних типів (описах, розповідях, роздумах). Робота редактора з оповідним текстом. Робота редактора з текстом-описом. Текст-роздум. | 2 |
| 6 | Оцінка редактора творів різних жанрів | Редакторська робота з романом, оповіданням, нарисом. Інформаційні та аналітичні жанри газетних матеріалів. Різновиди видань суспільно-політичної літератури, особливості їх редагування. Різновиди наукової літератури, організація їх редагування. | 2 |
| 7 | Літературно-художнє редагування перекладів | Нормативні аспекти перекладу. Одиниця перекладу. Проблема оцінки якості перекладу. Мовна інтерференція як проблема редагування перекладів. Лексичний рівень редагування. Граматичний аспект редагування. Особливості редагування перекладу поетичних творів. Місце літературного редагування в професійній підготовці перекладачів. | 2 |
| Модуль самостійної роботи | | | |
| | Тема | Види і форми роботи | |
| 1 | Редакторський аналіз як вид суспільно-культурної діяльності | Головні складові процесу редагування. Вимоги до літературного редактора як до кваліфікованого читача. Структура редакторського процесу. | 6 |
| 2 | Логічні основи | Поняття як форма абстрактного мислення. | 6 |

| | | | |
|---|--|--|---|
| | редагування | Складання плану та створення типологічної класифікації. Судження як форма абстрактного мислення. Умовивід як форма абстрактного мислення. Основні закони логіки. Теорія аргументації. Логічні основи побудови тексту. Критерії логічного аналізу тексту. Усунення логічних помилок. | |
| 3 | Регулювання напруги викладу в тексті | Поняття ритму тексту, лаконічності викладу, напруги викладу в літературно-художньому редагуванні. Характеристика текстів (або фрагментів) із послабленою напругою викладу. Характеристика текстів (або фрагментів) із посиленою напругою викладу. | 6 |
| 4 | Досягнення адекватної тональності в процесі літературно-художнього редагування | Поняття про тональність викладу. Авторська та композиційна тональності твору і редактор. Засоби організації тональності. Тон і художня правда. Тон викладу і традиція мовлення. Речення і порушення тону викладу. Приглушення авторської тональності. Композиційні структури і порушення тону розповіді. Тон розповіді і пунктуація. | 6 |
| 5 | Ясність тексту | Контекст і ясність викладу. Порушення звичності мовних зв'язків. Еліптичність викладу і ясність. Пропуск матеріалу і ясність. Емоційна ясність. Робота редактора над ясністю тексту. | 4 |
| 6 | Художнє редагування | Терміни, зміст, завдання художнього редагування. Складові художнього оформлення видань та особливості їх редагування. Види та специфіка застосування ілюстрацій у видавничій практиці. Типові помилки в редагуванні зображального матеріалу. | 6 |
| Змістовий модуль 2. | | | |
| Редакторська робота з мовою повідомлення | | | |
| Лекційний модуль | | | |
| 1 | Робота над лексичними засобами мови | Стилістичне використання омонімів, антонімів, синонімів. Стилістичне використання архаїзмів та неологізмів. Іншомовні слова. Діалектизми. Канцеляризми та мовні штампи. Слова з експресивним забарвленням. Фразеологізми. Внутрішня форма фразеологізму. | 4 |
| 2 | Робота редактора з термінами | Термінологічна система як складова редакторської компетентності. Основні напрямки термінознавства. Чужомовні запозичення як засіб найменування наукових понять. Утворення складних та складених термінів. Словосполучення як спосіб термінологічної номінації. Організація термінологічних систем на рівні парадигматики. Абревіатури. | 2 |
| 3 | Засоби, що посилюють дієвість мовлення. | Значення цих засобів для масової літератури. Метафора, метонімія, синекдоха, іронія, уособлення, символ, алегорія, гіпербола, порівняння, епітети, перифрази, цитати, образи з художніх творів, інверсія, звертання, вигуки. | 2 |

| | | | |
|----------------------------------|---|--|----|
| | | Питання, перерахування, градація, антитеза, анафора, епіфора, повторення, паралелізм. | |
| 4 | Граматично-стилістичні засоби мови. | Граматично-стилістичні особливості медіатексту. Стилістичні властивості деяких форм іменників, прикметників, дієслова. Особливості використання числівників та займенників. Порядок слів у реченні. Система розділових знаків. Словники та довідники в роботі редактора. | 2 |
| Практичний модуль | | | |
| 1 | Робота над лексичними засобами мови | Стилістичне використання омонімів, антонімів, синонімів. Стилістичне використання архаїзмів та неологізмів. Іншомовні слова. Діалектизми. Канцеляризми та мовні штампи. Слова з експресивним забарвленням. Фразеологізми. Внутрішня форма фразеологізму. | 4 |
| 2 | Робота редактора з термінами | Термінологічна система як складова редакторської компетентності. Основні напрямки термінознавства. Чужомовні запозичення як засіб найменування наукових понять. Утворення складних та складених термінів. Словосполучення як спосіб термінологічної номінації. Організація термінологічних систем на рівні парадигматики. Абревіатури. | 2 |
| 3 | Засоби, що посилюють дієвість мовлення. | Значення цих засобів для масової літератури. Метафора, метонімія, синекдоха, іронія, уособлення, символ, алегорія, гіпербола, порівняння, епітети, перифрази, цитати, образи з художніх творів, інверсія, звертання, вигуки. Питання, перерахування, градація, антитеза, анафора, епіфора, повторення, паралелізм. | 2 |
| 4 | Граматично-стилістичні засоби мови. | Граматично-стилістичні особливості медіатексту. Стилістичні властивості деяких форм іменників, прикметників, дієслова. Особливості використання числівників та займенників. Порядок слів у реченні. Система розділових знаків. Словники та довідники в роботі редактора. | 2 |
| Модуль самостійної роботи | | | |
| | Тема | Види і форми роботи | |
| 1 | Робота над лексичними засобами мови | Виконання тренувальних вправ і завдань: | 12 |
| 2 | Точність слововживання | Збагачення словника літературної мови. Багатство лексичного складу. Літературний редактор та лексика тексту. Точність слововживання і нормативний контекст. Точність слововживання і позамовний контекст. Виконання тренувальних вправ і завдань: | 5 |
| 3 | Робота редактора з термінами | Виконання тренувальних вправ і завдань: | 8 |
| 4 | Засоби, що посилюють дієвість мовлення. | Виконання тренувальних вправ і завдань: | 8 |
| 5 | Граматично-стилістичні засоби мови. | Виконання тренувальних вправ і завдань: | 6 |

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Змістовий модуль 1. | | | |
|---|---|---|-------------|
| Текст як об'єкт літературно-художнього редагування | | | |
| Модуль самостійної роботи | | | |
| № п/п | Тема | Види і форми роботи | Год. |
| 1 | Теоретичні засади літературно-художнього редагування | Літературне редагування як наука. Об'єкт, предмет, методи та завдання редагування. Етичні основи редагування. Періодизація розвитку редагування. Становлення редагування в Україні. | 4 |
| 2 | Текст як основний об'єкт редакційного аналізу | Авторі і текст. Читач і текст. Редактор і текст. Робота редактора над змістом, темою твору. Межі втручання редактора в авторський текст. Завдання редактора при роботі з фактологічним матеріалом. Робота редактора над змістом тексту. Аналіз тематичної організації тексту. Прийоми перевірки фактологічного матеріалу. Усунення фактичних помилок. | 6 |
| 3 | Редакторський аналіз як вид суспільно-культурної діяльності | Головні складові процесу редагування. Вимоги до літературного редактора як до кваліфікованого читача. Структура редакторського процесу. | 4 |
| 4 | Логічні основи редагування | Поняття як форма абстрактного мислення. Складання плану та створення типологічної класифікації. Судження як форма абстрактного мислення. Умовивід як форма абстрактного мислення. Основні закони логіки. Теорія аргументації. Логічні основи побудови тексту. Критерії логічного аналізу тексту. Усунення логічних помилок. | 4 |
| 5 | Методика і техніка літературно-художнього редагування | Відношення до стилю автора. Обробка автором свого тексту. Правка-вчитка. Правка-скорочення. Правка-обробка. Правка-переробка. Кінцева обробка тексту. Алгоритм роботи редактора з текстом. | 4 |
| 6 | Взаємозв'язок коректури й літературного редагування | Правила коригування тексту. Система коректурних знаків. Стандартні коректорські знаки. Знаки заміни, викидки і вставки. Знаки перестановки. Знаки зміни проміжків. Знаки заголовка, абзаців та шрифтових виділень і змін. Знаки виділення технічних вад набору та натиску. | 4 |
| 7 | Робота редактора над композиційною структурою тексту | Композиція як системно-структурна організація твору. Проблема виділення композиційних одиниць. Аналіз композиційних зв'язків і семантичних відношень у текстах різних типів (описах, розповідях, роздумах). Робота редактора з оповідним текстом. Робота редактора з текстом-описом. Текст-роздум. | 6 |
| 8 | Регулювання напруги викладу в тексті | Поняття ритму тексту, лаконічності викладу, напруги викладу в літературно-художньому | 4 |

| | | | |
|---|--|--|----|
| | | редагуванні. Характеристика текстів (або фрагментів) із послабленою напругою викладу. Характеристика текстів (або фрагментів) із посиленою напругою викладу. | |
| 9 | Досягнення адекватної тональності в процесі літературно-художнього редагування | Поняття про тональність викладу. Авторська та композиційна тональності твору і редактор. Засоби організації тональності. Тон і художня правда. Тон викладу і традиція мовлення. Речення і порушення тону викладу. Приглушення авторської тональності. Композиційні структури і порушення тону розповіді. Тон розповіді і пунктуація. | 4 |
| 10 | Оцінка редактора творів різних жанрів | Редакторська робота з романом, оповіданням, нарисом. Інформаційні та аналітичні жанри газетних матеріалів. Різновиди видань суспільно-політичної літератури, особливості їх редагування. Різновиди наукової літератури, організація їх редагування. | 6 |
| 11 | Літературно-художнє редагування перекладів | Нормативні аспекти перекладу. Одиниця перекладу. Проблема оцінки якості перекладу. Мовна інтерференція як проблема редагування перекладів. Лексичний рівень редагування. Граматичний аспект редагування. Особливості редагування перекладу поетичних творів. Місце літературного редагування в професійній підготовці перекладачів. | 8 |
| 12 | Ясність тексту. | Контекст і ясність викладу. Порушення звичності мовних зв'язків. Еліптичність викладу і ясність. Пропуск матеріалу і ясність. Емоційна ясність. Робота редактора над ясністю тексту. | 4 |
| 13 | Художнє редагування | Терміни, зміст, завдання художнього редагування. Складові художнього оформлення видань та особливості їх редагування. Види та специфіка застосування ілюстрацій у видавничій практиці. Типові помилки в редагуванні зображального матеріалу. | 6 |
| Змістовий модуль 2. | | | |
| Редакторська робота з мовою повідомлення | | | |
| Модуль самостійної роботи | | | |
| 1 | Робота над лексичними засобами мови | Стилістичне використання омонімів, антонімів, синонімів. Стилістичне використання архаїзмів та неологізмів. Іншомовні слова. Діалектизми. Канцеляризми та мовні штампи. Слова з експресивним забарвленням. Фразеологізми. Внутрішня форма фразеологізму. Виконання тренувальних вправ і завдань: | 12 |
| 2 | Точність слововживання | Збагачення словника літературної мови. Багатство лексичного складу. Літературний редактор та лексика тексту. Точність слововживання і нормативний контекст. Точність слововживання і позамовний контекст. Виконання тренувальних вправ і завдань: | 5 |
| 3 | Робота редактора з | Термінологічна система як складова редакторської | 8 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | термінами | компетентності. Основні напрямки термінознавства. Чужомовні запозичення як засіб найменування наукових понять. Утворення складних та складених термінів. Словосполучення як спосіб термінологічної номінації. Організація термінологічних систем на рівні парадигматики. Абревіатури. Виконання тренувальних вправ і завдань: | |
| 4 | Засоби, що посилюють дієвість мовлення. | Значення цих засобів для масової літератури. Метафора, метонімія, синекдоха, іронія, уособлення, символ, алегорія, гіпербола, порівняння, епітети, перифрази, цитати, образи з художніх творів, інверсія, звертання, вигуки. Питання, перерахування, градація, антитеза, анафора, епіфора, повторення, паралелізм. Виконання тренувальних вправ і завдань: | 8 |
| 5 | Граматично-стилістичні засоби мови. | Граматично-стилістичні особливості медіатексту. Стилістичні властивості деяких форм іменників, прикметників, дієслова. Особливості використання числівників та займенників. Порядок слів у реченні. Система розділових знаків. Словники та довідники в роботі редактора. Виконання тренувальних вправ і завдань: | 6 |

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для ефективної організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів застосовується комплекс словесних, наочних та практичних методів навчання, що містять гносеологічний, логіко-змістовий, психологічний та педагогічний аспекти.

Окрім традиційних методів навчання (лекція, бесіда, демонстрація, консультування, тренувальні вправи) з метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи: аудіовізуальний метод, інтерв'ювання, мозковий штурм, кейс-метод, метод проектів, моделювання, творчі завдання, професійно-орієнтовані ділові ігри, конкурси та вікторини, експерименти, тематичні дискусії тощо).

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виконання тренувальних вправ, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля. Тривалість виконання модульних контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

Форми проведення модульних контролів з дисципліни «Основи літературно-художнього редагування»:

- 1) перевірка проектів;
- 2) написання рефератів, наукових статей, анотацій, рецензій;
- 3) тестування.

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ проводиться в кінці семестру у формі екзамену.

Форми проведення підсумкового контролю з дисципліни «Основи літературно-художнього редагування»:

- 1) усне опитування;
- 2) тестування.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів відбувається за такою шкалою:

| Бали | Рівень знань | Результат |
|----------|--|---|
| 90-100 А | відмінно | зараховано |
| 82-89 В | дуже добре | зараховано |
| 74-81 С | добре | зараховано |
| 64-73 D | задовільно | зараховано |
| 60-63 Е | задовільно | зараховано |
| 35-59 FX | незадовільно з можливістю повторного складання | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 1-34 F | незадовільно | не зараховано |

Критерії оцінювання семестрового контролю

Система контролю якості навчального процесу та критерії оцінок, які використовуються у Херсонському державному університеті, чіткі. Метою контролю є оцінка якості організації та проведення навчально-виховного процесу і його кінцевих результатів, а також подальше вдосконалення форм і методів роботи.

Семестрові экзамени складаються студентами у період екзаменаційних сесій згідно з розкладом, який затверджується деканом факультету.

Враховуючи акумулюючий принцип оцінювання навчальних досягнень студента, підсумковий семестровий контроль засвоєння студентом навчального матеріалу визначається як інтегрована оцінка засвоєння всіх змістових модулів за семестр без проведення обов'язкового семестрового екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, ситуаційні завдання тощо, що передбачають перевірку розуміння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу.

Оцінювання семестрового екзаменаційного контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених університетом критеріїв оцінювання за національною шкалою: «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно», «Не допущено». Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ECTS («A», «B», «C», «D», «E», «FX», «F»).

Переведення балів з кредитного модуля до оцінок за національною шкалою та ECTS здійснюється відповідно:

| Оцінка ECTS | Оцінка в балах | Екзаменаційна оцінка за національною шкалою | |
|-------------|----------------|---|--------------|
| A | 100-90 | 5 | відмінно |
| B | 89-83 | 4 | дуже добре |
| C | 81-74 | | добре |
| D | 73-64 | 3 | задовільно |
| E | 63-60 | | достатньо |
| FX | 59-35 | 2 | незадовільно |
| F | 34-1 | | |

Шкала ECTS ґрунтується на рейтингу здобувачів вищої освіти у складі потоку/курсу:

- здобувачам вищої освіти, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати ґрунтовні відповіді на всі питання курсу, орієнтуються у проблемних питаннях дисципліни, опанували рекомендовану літературу та виявили добрі знання додаткової літератури, виставляють **оцінку А**. При цьому оцінку – **100 балів**, як виняток, можуть отримати тільки здобувачі вищої освіти, які, крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявили активність у науково-дослідній роботі за тематикою курсу, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях тощо;
- здобувачам вищої освіти, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати повні відповіді на теоретичні запитання, проте допустили неточності, опанували рекомендовану літературу та виявили добрі знання додаткової літератури, ставлять **оцінку В**;
- здобувачам вищої освіти, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, можуть дати повні відповіді на теоретичні запитання, проте у

- відповідях допускають несуттєві помилки, опанували рекомендовану літературу та виявили добрі знання додаткової літератури, ставлять **оцінку С**;
- здобувачам вищої освіти, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні, дають неточні відповіді на теоретичні запитання й допускають помилки, не виявили знань додаткової літератури, ставлять **оцінку D**;
 - здобувачам вищої освіти, які виявили мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання, дають неточні та/або часткові відповіді на теоретичні запитання, вивчили основні терміни курсу та орієнтуються в матеріалі базового підручника та не виявили знань додаткової літератури, ставлять **оцінку E**;
 - здобувачі вищої освіти, які не дають відповідей на теоретичні запитання, відповідають тільки частково на окремі питання, не виявляють знань основної та додаткової літератури з предмету, ставлять **оцінку FX**;
 - здобувачі вищої освіти, які не дають відповідей на теоретичні запитання, не відповідають на окремі питання, не виявляють знань основної та додаткової літератури з предмету, ставлять **оцінку F**;
 - здобувачі вищої освіти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні **оцінки FX** або **F**, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і при **оцінці FX** повторно перескласти підсумковий контроль, а при **оцінці F** пройти повторний курс вивчення дисципліни зі складанням підсумкового контролю.

Протягом семестру проводиться не менше двох модулів або контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок **FX** та **F** у шкалі **ECTS**, у балах та національній шкалі визначається вченими радою факультету або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Іванченко Р. Літературне редагування. Київ : Вища школа, 1983. 368 с.
2. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування. Львів : ПАІС, 2002. 576 с.
3. Партико З. Загальне редагування : нормативні основи. Львів : Афіша, 2001. 416 с.
4. Різун В. Літературне редагування. Київ : Либідь, 1996. 240 с.
5. Гаранина Н. Работа редактора над фактическим материалом: учебно-методическое пособие. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1990. 6 с.
6. Зелінська Н. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою тексту. Київ : УМК ВО, 1989. 160 с.
7. Пономарів О. Культура слова : Мовностилїстичні поради. Київ : Либідь, 1999. 240 с.
8. Феллер М. Эффективность сообщения и литературный аспект редактирования. Львов : Вища школа, 1978. 193 с.
9. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посіб. / ред. Л. Щербатенко, Н. Тимошик. Київ : Наша культура і наука, 2005. 560 с.
10. Основи теорії редагування перекладів : конспект лекцій / укладач О.В. Ребрій. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 88 с.
11. Тимошик М. Художнє редагування: теоретичні та практичні аспекти. Київ : Наша культура і наука, 2012. 38 с.

Допоміжна

1. Капелюшний А. Стилїстика і редагування журналістських текстів. Львів : ПАІС, 2003. 344 с.
2. Іванченко Р. Адекватність розуміння і ясність тексту. Київ : Т-во «Знання» України, 1991. 48 с.
3. Різун В., Мамалига А., Феллер М. Нариси про текст : Теоретичні питання комунікації і тексту. Київ : Київ. ун-т, 1998. 336 с.
4. Розенталь Д. Справочник по правописанию и литературной правке, 2-е изд., испр. Москва : Рольф: Айрис-пресс, 1999. 368 с.
5. Українська мова і сучасність :з. наук. праць. Київ : НМК ВО, 1991. 156 с.
6. Ярема С. Технічне редагування. Київ : Ун-т «Україна», 2003. 284 с.
7. Яцимірська М. Культура мовлення – актуальна проблема нашого часу. *Українська журналістика: формування сучасного обличчя*. Львів, 1993. С. 88-93.
8. Енциклопедія видавничої справи / В.П. Ткаченко; голов. ред. А.М. Невежина. Харків : Прапор, 2008. 320 с.
9. Карванський С. До зір кризь терня, або Хочу бути редактором / іл. М. Коссак. Київ : БаК, 2008. 118 с.
10. Ганжуров Ю. Основні етапи композиційного редагування. *Вісник Книжкової палати*. 2010. № 2. С. 8.
11. Партико З. Галузеві норми редагування поетичних творів. *Вісник Книжкової палати*. 2014. № 10. С. 9-11.
12. Партико З. Творче редагування та його методи. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 1. С. 36-42.
13. Фіялка С. Різноманіття та можливості наукових методів у дослідженнях із теорії та історії видавничої справи. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 4. С. 9-11.
14. Партико З, Старкова С. Галузеві норми редагування зібрань творів. *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 1. С. 14-20.
15. Воевутко Н. До питання редагування перекладів у сучасному українському перекладознавстві. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2015. № 16. С. 202-204.

Інтернет-ресурси

1. Інститут літератури ім. Т.Шевченка: <http://www.ilnan.gov.ua/index.htm>.
2. Національна спілка письменників України: <http://www.nspu.org.ua>.
3. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>.
4. Енциклопедія української літератури: <http://www/proza.cjm/ua>.
5. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>.
6. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>.
7. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка: <http://www.philology.Kiev.ua>.
8. Український лінгвістичний портал: <http://www1.ulif.org.ua/ulif/>.
9. Тестові Інтернет-портали: www.ets.org; www.testportal.com.ua.
10. <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net> – українська мова і література в школі науково-методичний журнал електронна версія.
11. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>.

ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Об'єкт, предмет, мета і завдання редагування.
2. Методи редагування.
3. Етапи редагування.
4. Види редагування.
5. Історія розвитку редагування.
6. Різні підходи до розуміння понять «редагування», «літературне редагування».
7. Нормативна база редагування.
8. Види норм редагування.
9. Етичні засади редакторської діяльності.
10. Складники діяльності редактора.
11. Текст: властивості тексту, текстотвірні категорії.
12. Етапи роботи редактора з текстом.
13. Рецензування авторського оригіналу.
14. Редакторська процедура роботи з авторськими оригіналами.
15. Різновиди редакторської правки.
16. Види редакторського читання.
17. Види та процес правки тексту.
18. Специфіка редакторського аналізу.
19. Специфіка застосування різних видів правок тексту.
20. Методологія редакторського аналізу.
21. Логічна культура редактора.
22. Проблема скорочення тексту.
23. Специфіка смислового аналізу тексту.
24. Аналіз структури тексту.
25. Композиційні методи викладу тексту. Загальні вимоги до композиції тексту.
26. Функції, види заголовків та особливості їх редагування.
27. Корекція тематичної структури твору.
28. Корекція розкриття теми.
29. Загальні вимоги до прийомів виділення.
30. Специфіка аналізу тексту на завершальній стадії редагування.
31. Особливості роботи літературного редактора з перекладними текстами.
32. Композиція тексту: композиційні одиниці, композиційні зв'язки.
33. Оцінка композиції з точки зору її відповідності темі, задуму автора, жанру твору.
34. Композиційна цілісність тексту, обґрунтована послідовність та пропорційність його частин.
35. Сильні позиції тексту.
36. Функції заголовку, початкових та завершальних фраз тексту.
37. Особливості цитування в медіатексті.
38. Поняття «помилка», класифікація помилок.
39. Коректура, коректурні знаки та правила їх застосування.
40. Жанрові форми в системі функціональних стилів української літературної мови.
41. Лексика в медіатексті: точність слововживання, стилістичні особливості використання.
42. Особливості використання фразеологізмів у медіатексті.
43. Засоби, що посилюють виразність мовлення.
44. Особливості використання метафори, метонімії, синекдохи, порівняння в медіатексті.
45. Використання епітетів, гіперболи, літоти в медіатексті.
46. Символ, алегорія – особливості використання в медіатексті.
47. Використання перифраз, антитези, іронії, інверсії в медіатексті.
48. Звернення та заклики в медіатексті.
49. Використання переліку, градації, повторів (анафора, епіфора, паралелізм) у медіатексті.
50. Граматично-стилістичні особливості медіатексту.

51. Стилiстичнi властивостi форм iменникiв, прикметникiв, дiєслова в медiатекстi.
52. Особливостi використання числiвникiв та займенникiв у медiатекстi.
53. Порядок слiв у реченнi.
54. Система роздiлових знакiв.
55. Значення словникiв та довідникiв у роботi редактора.

**Зміни та доповнення
на 20__ / 20__**

Затверджено
протокол від «__» _____ 20__ засідання кафедри _____
Завідувач кафедри _____ (_____)

**Зміни та доповнення
на 20__ / 20__**

Затверджено
протокол від «__» _____ 20__ засідання кафедри _____
Завідувач кафедри _____ (_____)

**Зміни та доповнення
на 20__ / 20__**

Затверджено
протокол від «__» _____ 20__ засідання кафедри _____
Завідувач кафедри _____ (_____)